

Beschrijving van de leerlijn diversiteit doorheen het opleidingsprogramma Arteveldehogeschool

De leerlijn diversiteit zit verweven doorheen het opleidingsprogramma van de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs van de Arteveldehogeschool. Zowel expliciet als impliciet wordt aan de diversiteitscompetenties gewerkt. (zie ook het opleidingsspecifiek competentiekader en visie op diversiteit)

In schijf 1 van de opleiding:

- **Omgaan met kinderen:**
Introductie van de theoretische kaders ivm opvoeding en ontwikkelingspsychologie, met aandacht voor diversiteit in ontwikkeling
- **Samen school maken:**
 - o Culturele diversiteit in gezinnen / Identiteit, zelfbeeld en respect/Meervoudige, dynamische identiteit
 - o Brede school / Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie
 - o Actualiteit onderwijs / historiek onderwijs / GOK, SES: introductie
 - o Handboek: Boudry, C., Vandenbroeck, M. (2001) *Spiegeltje, spiegeltje... Een werkboek voor de kinderopvang over identiteit en respect*. Antwerpen, SWP.
 - o Video: Boudry, C. *Wiegelied voor Hamza*
 - o Video: Cantet, L. (2008) *Entre les murs*
- **Ontwikkeling begeleiden via wereldoriëntatie 2:**
Opdracht kinderen in het Zuiden
- **Introductie algemene vaardigheden: taalvaardigheden**
Briefje naar de ouders schrijven met respect voor diversiteit
- **Agogische vaardigheden 1:**
 - *Inzicht in het Joharivenster gebruiken als middel tot beginnende zelfbewustwording, zelfreflectie en beginnend zelfbewustzijn
 - *De eigen omgang met anderen kritisch bevragen
 - * Respect hebben voor verschillen

- * Inzicht hebben in de relatie tussen het eigen gedrag en andere factoren, zoals de gesprekspartner, de situatie, de omgeving, je eigen gevoelens,...

- * Luisteren vanuit een geëngageerde, respectvolle houding en het gesprek ondersteunen vanuit het maken en houden van contact met de gesprekspartner aan de hand van verbale, non-verbale en para-verbale tussenkomsten

- * Een gesprek kunnen verdiepen vanuit het hanteren van de techniek van actief luisteren

- * Op zinvolle en respectvolle wijze feedback kunnen geven aan anderen, oa vanuit het formuleren van een ik-boodschap

- Praktijk 1:

- * Verkennen van de uitwerking van BC Sint of moederdag : aandacht voor culturele diversiteit en diversiteit in gezinnen

- * Genuanceerd interpreteren van observaties

- * Klasinrichting: weerspiegeling van de maatschappij

- * Pedagogisch-didactische accenten voor jonge en oudere kls: thuissituatie – verzorging

- * Ervaringsgerichte dialogen: begrip, aanvaarding, empathie

- * Vragen op begeleide observatie

- * Zaken meebrengen naar de klas: goed achtergrond aftoetsen

- * Milieuverrijking

- Stage 1:

Stage-opdrachten: aandacht voor diversiteit bij beschrijving beginsituatie school – beginsituatie klas – beginsituatie kleuters

In schijf 2 van de opleiding:

- Samenleving en cultuur:

Dit onderdeel is helemaal gewijd aan de plaats en verantwoordelijkheid van de leraar in de samenleving, vanuit volgende deelthema's: armoede, kansarmoede / kunst- en cultuureducatie / mondiale verbondenheid / culturele diversiteit

Binnen dit opleidingsonderdeel wordt samengewerkt met o.a. diverse verenigingen voor kansarmoede, inleefateliers van Studio Globo... De studenten werken in een rotatiesysteem 2 dagen per thema. Ze bezoeken

allen een armoede-organisatie in het Gentse en er komt een brugfiguur spreken.

De studenten maken een verdiepingsportfolio rond één thema naar keuze, waarbij ze o.a. deelnemen aan twee immersie-activiteiten.

In de brochures 'mondiaal leren in de kleuterklas' en 'voorbij de kleuren' worden 3 'basis' methodieken uitgewerkt om in de klas mondiale inhouden te brengen: Werken met mondiale verhalen/ Permanent mondiaal verrijken van de klas /Mondiaal uitbreiden van een thema

Dit opleidingsonderdeel wordt afgerond met het project 'Voorlezen aan Huis', waarbij elke student aan huis komt bij een – meestal anderstalig - gezin en vijf voorleesbeurten doet bij dit gezin thuis. Tussentijds en bij het slot wordt hierover in kleine groepen gereflecteerd. De studenten houden hun persoonlijke reflecties bij in een VAH-werkboekje.

Handboek: Boudry, C., Vandenbroeck, M. (2001) *Spiegeltje, spiegeltje... Een werkboek voor de kinderopvang over identiteit en respect*. Antwerpen, SWP.

Handboek: De Pooter, B., Flamand, A., Goffin, J. e.a. (2009) *Voorbij de kleuren: verbondenheid en solidariteit leren in het basisonderwijs*. Studio Globo

- **Religie, zingeving en levensbeschouwing:**

*Begrippen "Zingeving, Religie en Levensbeschouwing" verklaren en situeren in onze samenleving

*Verschillende levensbeschouwingen als antwoord op zingevingsvragen.

*Verschillende levensbeschouwingen over de (on)zin van lijden

De studenten lezen en bespreken een boek over religie, zingeving en levensbeschouwing naar keuze. De studenten nemen een interview af van 2 personen rond levensbeschouwing en zingeving. De studenten bezoeken een levensbeschouwelijke instelling of organisatie bij hen in de buurt en gaan er een gesprek aan over de werking van deze gemeenschap/organisatie. De studenten wonen een pastorale activiteit bij.

- **Zorg:**

* Historiek van het zorgbeleid in het Vlaamse Onderwijs + gelijke onderwijskansen

* Zorgbrede school met koppeling CLB + externe diensten / taak zorgleerkracht en GOK-leerkracht

- * Maatregelen ter stimulering van kleuterparticipatie aan het kleuteronderwijs
- * Preventief en planmatig werken
- * Kindvolgsysteem van het ervaringsgericht onderwijs
- * Het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen
- * Geïntegreerd -Inclusief onderwijs

In dit olod worden door middel van verschillende gastcolleges geconfronteerd met persoonlijke getuigenissen en doorleefde ervaringen van experts: ouder van een meisje met een beperking, CLB-er, directie van een school over het gelijke kansenbeleid en omgaan met ouderbetrokkenheid, internationale gastspreker over inclusief onderwijs in Zweden, ...

- **Ontwikkeling begeleiden via Nederlands 3:**

Meertaligheid in de klas: didactisch luik

- **Agogische vaardigheden 2:**

- * Bewust zijn dat bepaald gedrag bepaalde reacties uitlokt
- * Bewust zijn van eigen overheersende en weinig voorkomende interacties
- * Inzicht hebben in conflicthantering
- * Constructief omgaan met conflicten
- * Kennis van en inzicht in de basisprincipes van een slechtnieuwsgesprek met ouders

- **Praktijk 2:**

- * Rollenspel
- * BC-keuze, themakeuze , uitwerking van een thema
- * Fotomuur
- * Stappenplannen, speelwerkbladen met foto's: diverse kls
- * Woordkaartjes in lees- en schrijfhoek: uit thuissituatie
- * Moederdag: diversiteit
- * Kleuterdagboek, KVS selecteren van een zorgkl
- * Briefjes naar de ouders
- * Speelwerkbladen: al dan niet meegeven

- * Welbevinden en betrokkenheid

- Stage 2:

Stage-opdrachten: speciale aandacht voor diversiteit in de thuissituatie van de kleuters – ontwikkelingsbehoeften van individuele kleuters – kleuters met specifieke noden

In schijf 3 van de opleiding:

- Zorg verdiepen:

Via concrete voorbeelden ingegaan op differentiatie op klasniveau, in het bijzonder voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.

De studenten maken een verdiepingsopdracht rond één van voorgestelde specifieke onderwijsbehoeften.

- Onderwijs vergelijken:

Onderwijs vergelijken heeft als specifieke bedoeling om de visieontwikkeling bij de studenten te stimuleren. Visie op omgaan met o.a. culturele diversiteit kan hierbij een focus zijn, maar dit is eerder impliciet. Men leert de studenten met een open blik naar onderwijs en de eigen visie op goed (kleuter)onderwijs te kijken.

*Methode en belang van onderwijs vergelijken

*Kritische reflectie op pedagogisch handelen

*Kindbeelden vroeger en nu

*Historiek van het (Vlaamse) (kleuter)onderwijs

*Alternatieve onderwijsvisies

*Ervaringsgericht en ontwikkelingsgericht onderwijs

*(Kleuter)onderwijs binnen Europa

*Immersieonderwijs Nederlands in Wallonië

*Actualiteit in onderwijs

- Peuters en oudste kleuters:

* Boek Spiegeltje, spiegeltje, deel 2: Inspiratie voor het omgaan met diversiteit bij jonge kleuters.

* Overgangsmaatregelen: wie zijn de kls die de klas binnenkomen? Hoe ga ik ze observeren?

* Informele gesprekken met ouders

* Expliciet: kleuterparticipatie: specifiek voor SES-cls.

* Ouderavonden: richten op het publiek. Diversiteit: welke verwachtingen

* Materialen van de overheid: herkennen kinderen zich hierin?

- Afstudeerstage:

Integratie van alle inhouden en doelen uit de ganse opleiding, gedurende alle stages.

Ook nieuwe informatie uit de workshops van olod afstudeerstage worden in stages geïntegreerd.

Bij het OLOD afstudeerstage horen stageopdrachten inzake mondiale vorming welke worden opgenomen in het assessmentportfolio voor afstudeerstage.

Het gaat om de volgende opdrachten:

- Mondiaal verrijkend aanbod
- Interculturele prentenboeken
- Talensensibilisering
- Briefje voor ouders met aandacht voor diversiteit

Bij het OLOD afstudeerstage horen workshops gericht op mondiale vorming waarbij studenten kennismaken met het vierstappenplan van de wereldwerkplaats Leuven en kinderrechten.

*Analyse van de beginsituatie= rode draad doorheen het klasboek

Workshops (verplicht) : kinderrechten

Supervisiegesprekken

- Profilering: Keuzestage/keuze-opleidingsonderdelen/bachelorproef:

Studenten kunnen de focus van het omgaan met diversiteit verdiepen in de keuzes die ze maken aansluitend bij hun interesses.

Dit kan in het kader van keuze- opleidingsonderdeel (4 studiepunten), keuzestage (6 studiepunten) en bij het onderwerp van hun bachelorproef (10 studiepunten). In meerdere keuze -opleidingonderdelen is omgaan met diversiteit een belangrijke component.

Het opleidingsonderdeel keuzestage geeft studenten de mogelijkheid om een stagecontext te kiezen waarbij aandacht voor diversiteit centraal staat, bv. De Katrol Gent, Buitengewoon onderwijs, op stap met de zorgcoördinator, Zuiden, Ziekenhuisschool...

In meerdere keuze -opleidingonderdelen is omgaan met diversiteit een belangrijke component.

- Leeftijdsgemengde kleuterklassen:

- Differentiatie in leeftijdsgemengde klassen: vormen, mogelijkheden, uitwerking in concrete klascasus

- Differentiatie ifv. talenten van kinderen

- Kleuters en actualiteit:

Cultuurelementen, de maatschappelijke realiteit en gebeurtenissen uit de actualiteit kritisch en constructief verwerken in het onderwijsaanbod

In welke mate beïnvloeden maatschappelijke gebeurtenissen ons kijken naar kinderen? Impact op het onderwijs?

- Opvoedingsondersteuning:

Opvoedingsondersteuning en kansarmoedebestrijding

- Maatschappelijke functies van kinderopvang:

*kinderopvang in Europees perspectief (OC 16)

*kinderopvang in historisch perspectief (OC16)

*kindbeelden en participatie van kinderen, eigenheid van kinderopvang, gedeelde opvoeding en dialoog met ouders

*de sociale functie van kinderopvang: toegankelijkheid (doelgroepen, drempels, inclusie), sociale mix (omgaan met diversiteit), buurtgerichtheid

*de economische functie van kinderopvang : vraag en aanbodzijde opvang, zelfstandige versus gesubsidieerde sector, inkomen gerelateerde opvang, ...

*Professionaliseringsinitiatieven in de kinderopvang

*Studenten communiceren op een adequate wijze, met specifieke aandacht voor respect vanuit de aanwezige diversiteit: dit met medestudenten en met een professional uit de sector van de kinderopvang

Studenten geven uiting aan een openstaande houding tav diversiteit: oa variatie binnen ouders, collega's, kinderen,...

- Kinderen onderzoeken en ontwerpen:

Ouderbetrokkenheid binnen onderzoekende aanpak,
herkennen van talenten

- Meertaligheid in de kleuterklas:

Observatiesessie en een sessie waarbij de uitvoering van een taalstimulerende activiteit in een meertalige kleutercontext centraal staat.

- Voorbereiding internationaal traject:

Wereldsolidariteit en duurzaam wereldbeeld. Interculturele competenties verwerven.